

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XXXIX (33)

Štev. (No.) 15

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

17. aprila 1980

Tretja svetovna vojna in Slovenci

Svobodna Slovenija je že poročala o knjigi, ki je izšla 1979. leta v Angliji pod naslovom „Tretja svetovna vojna“. Ob tisti priložnosti je bilo omenjeno kot zanimivost, da se bo nova svetovna vojna, po mnenju avtorja te knjige — pričela s spopadom pri Kostanjevici v Sloveniji.

Ker pa se knjiga v svojem obširnem razpravljanju večkrat dotakne Slovenije in njenega položaja v Evropi, ne bo mogoče odveč o njej še nekaj besed.

Spisal jo je angleški general Sir John Hacket, bivši poveljnik severnega področja NATO. Ker pa je namen knjige nekaj več kakor zgolj fantazija o bližnji svetovni bodočnosti, si je avtor poiskal sodelavce med najboljšimi strokovnjaki britanskega letalstva, mornarice in vojske ter imel celo svetovaleca za politična in gospodarska vprašanja. (Sir Bernard Burrows in sourednik revije *The Economist* — Norman Macrea). Vojaški strokovnjaki, ki so sodelovali z generalom Hacketom so: letalski maršal Sir John Barracough, brigadir Kenneth Hunt, viceadmiral Sir Ian McGeoch in major general John Strawson.

Knjiga je, vsaj po avtorju sodeč, pregled mnenj, ki so jih imeli leta 1979 angleški vojaški strokovnjaki o položaju v Evropi.

Zanimivo je, da se na 450 straneh, ki jih ima „Tretja svetovna vojna“ precej pogosto ponavlja beseda „Slovenija“. Poglejmo, kaj nam pokaže stvarno kazalo: med tem ko je Srbija omenjena dvakrat in prav tolikokrat Hrvaška, je Slovenija omenjena na šestih različnih mestih.

Hiter pregled omenjenih odlomkov nam bo pokazal pomen, ki ga avtor prisoja naši domovini in tudi njegovo teorijo o tem, kaj se bo tam dogajalo kadar pride do izbruha vojne.

Na strani 26 polaga pisatelj v usta političnega analista naslednje besede: „...Jugoslavija je naslednja točka, kjer je spopad (med Sovjeti in NATO) zelo verjeten, prav zato ker je ta tako šibka. Če pride do nemirov na Poljskem ali v Vzhodni Nemčiji, dvomim, da bi jih Sovjeti želeli miriti s pomočjo svojih čet. Nasprotno pa bi prav lahko pripravili — in sprejeli — povabilo komunističnih celic v Srbiji naj pomagajo zadržati tako imenovano kapitalistično protirevolucijo v Sloveniji ali Hrvaški.“

Po mnenju sovjetskega strokovnjaka, ki analizira položaj v Jugoslaviji po Titovi smrti (str. 67) pa naj bi se stvari razvijale takole: „...naši komunistični prijatelji v prosovjetskem, srbskem „Komiteju za obrambo Jugoslavije“ želé, da pridejo oddelki rdeče armade v Jugoslavijo. Ko vkorakajo naše čete v Slovenijo in na Hrvaško, bodo tam pozapre politike, a se izognile napadov na tovarne, zasedene po delavnem ljudstvu...“

Ko na strani 94 opisuje general Hacket kako si predstavlja razpad neuvrščenega bloka držav, pravi: „...ko se vedno bolj zožuje steza neuvrščenosti, pričinja Slovenija drseti na zahod in Srbija na vzhod.“

Zahodni Nemci so že dalj časa gledali na Ljubljano kot na vrata za vedno močnejšo trgovino z evropskim vzhodom, katero njihova industrija očitno potrebuje. Slovenska republiška vlada pa sprejema nemško napredovanje z veseljem, ki presega zgolj trgovske koristi in namigava na vizijo nove balkanske švice, kjer naj bi se vzhod in zahod mogla srečavati pod enakimi pogoji...“

Možnost sovjetskega vdora v Jugoslavijo razvija pisec na strani 104 s temi besedami: „...sovjetsko usmerjeni „Komiteji za obrambo Jugoslavije“ je pripravil v Sloveniji udar, ki pa ni uspel. S tem se je le pospešil konflikt med republiško vlado v Ljubljani in federalno vlado v Beogradu. Komiteji pokliče na pomoč Sovjete...“

OB POGREBU NADŠKOFA POGAČNIKA

Kakor vemo, je slovenski metropolit dr. J. Pogačnik umrl na Marijin praznik 25. marca zjutraj takoj po govoru o Mariji in sv. maši na slabosti srca. Truplo so potem položili na katafalk v salonu nadškofijskega dvorca, kjer je ležalo do četrtega 27. marca do 17. ure, ko so krsto prenesli v bližnjo stolnico. Čez 30.000 vernikov se je poslovalo od nadpastirja v škofijskem dvorcu, in mnogo ljudi je potem še v stolnici, ko je novi nadškof opravil sv. mašo ob krsti, premolilo pozno v noč. V petek 28. marca je bil pogreb v stolnici, ki se je začel dopoldan ob 10. uri.

Poleg pokojnikovih sorodnikov, se je zbrala ob krsti tudi desetčlanska delegacija predstavnikov ljudske oblasti (Dušan Šinigoj, podpredsednik izvršnega odbora, F. Kimovec-Žiga, član izvršnega odbora SZDL Slovenije, Stane Kolman, predsednik verske komisije in Marijan Rožič, predsednik izvršnega odbora Ljubljane). Kakor vidimo: drugovrstna ekipa oblastnikov! — Ob 10 se je začel pogrebni obred, ko je vstopil v stolnico spreved kapitulja, škofov in nadškofov. Škofov je bilo 20: vsi slovenski škofje in večina jugoslovanskih, tržaški in celovški, pa zastopniki graškega ter več primorskih, slov.-beneških in koroških duhovnikov. Somaševanje je vodil v slovenskem jeziku papeški pronunij pri jugoslovanski vladi nadškof Michele Cecchini. Cerkevni govor je imel novi ljubljanski nadškof dr. L. Šuštar, ki je govoril o delu in nenehni pokojnikovi prisotnosti v slovenski Cerkvi. Od pokojnika so se nato poslovili škof Lenič, zagrebški nadškof dr. Kuharić, celovski škof dr. Koestner, prof. Šagi-Bunič v imenu Krščanske sedanosti (Zagreb), dekan bogoslovne fakultete prof. Steiner in en laik v imenu vernikov.

Spored je napovedoval spiritual Metod Pirih. Zborovski petje se je menjavalo z ljudskim, v koncu pa sta pretresljivo izzveneli pesmi Mati žalostna je stala in Marija skoz življenje, ki ju je pela vsa cerkev, ko so spuščali krsto v grob pri oltarju Žalostne Matere božje.

Tako je nadškof Pogačnik našel svoj pokoj v ljubljanski stolnici. Naj počiva v miru!

ZIVLJENJE IN DELO POKOJNEGA NADŠKOFA

Pokojni nadškof dr. J. Pogačnik se je rodil 28. septembra 1902 v Kovorju pri Trzinu kot sin očeta kmeta in mlinarja, „Pri mlinarju“, ter je zato razumljiv škofov grb: mlin s kolesom in dve ribi, ki v starokrščanski simboliki predstavljata Kristusa. Mati je bila sestra profesorja-kateheta dr. Perneta, velikega učenjaka in poliglota ter je bil tako škof bratranec pok. odličnega diplomata dr. Perneta, zastopnika Jugoslavije pri Zvezi narodov v Ženevi, ki se je imenoval tudi med kandidati za zunanega ministra, da ni razmeroma mlad nenadoma umrl. Njegov nečak je univ. prof. dr. J. Pogačnik, literarni zgodovinar. Izhajal je tako iz odlične

Komaj stran naprej sledi opis sovjetskega udara: „...Sovjetski načrt je zasesti Zagreb in nato povezati z letalsko pehoto Beograd na vzhodu in Ljubljano na zahodu... Zdaj se mora tudi NATO odločiti. V upanju na dobrohotno reakcijo v Jugoslaviji in zaradi dolgoletnih italijansko-jugoslovanskih sporov ni mogoče uporabljati italijanskih čet. Po večdnevni diplomatski razgovorih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani se ameriška zračna pehota izkrca na Reki, v Ljubljani in na nekaterih dalmatinskih otokih...“

In zdaj pride po mnenju avtorjev do kritičnega spopada, ki vžge novo vojno. „Sovjeti so se znašli pred ameriški četami na robu Kostanjevice, med Ljubljano in Zagrebom.“ (Stran 106.)

Potem se vojna vihra razmahne po teoriji piscev, na ves svet, a Slovenija

in za slovensko kulturo pomembne gojenjske družine. Ves čas gimnazije je bival v Marijanišču pri proštu Kalanu, kot sošolec tukajšnjega župnika G. Malija, sogojenec pok. Ruda Jurčeca in drugih. Marijanišče je bilo že tradicionalno zbiranje literarno in politično pomembnih mož, ob proštu Andreju Kalanu, ki je bil politik, celo načelnik SLS in poverjenik v prvi slovenski vladi, pa tudi eno leto urednik Doma in sveta. Njegov stalni gost je bil dr. Korošec, ki je imel do smrti ljubljansko stanovanje v Marijanišču, in tudi prefekt v zavodu so bili priznani kulturni delavci dr. Izo Čankar, N. Velikonja, poznejši škof dr. G. Rožman in drugi. V takem okolju v svoji družini in v Marijanišču je rasel Jože Pogačnik, ki je v dijaških letih nastopil kot pesnik v Vidmarjevi reviji *Trije labodje*, ki pomeni eden prvih pojavov slovenskega ekspresionizma. Po maturi 1922 je vstopil v ljubljansko bogoslovje in škof Jeglič ga je poslal na študije na slavno jezuitsko univerzo v Innsbrucku, kjer je dosegel teološki doktorat (in lani tudi zlati doktorat ob 50-letnici promocije). L. 1927 je pel novo mašo v Innsbrucku in 1929 se je vrnil v domovino v dušnopastirsko službo. Do tedaj je bil znan kot predvsem pesnik, ki se je uveljavljal v reviji *Dom in svet*, izdal je prvo pesniško zbirko *Šinje ozare* (kot škof jo je izdal v drugi izdaji), pa tudi v nemščini pomembno študijo o donesku ustvarjanja katoliških pesnikov v moderni slovenski literaturi. Obenem se je uveljavil tudi v križarskem gibanju kot pisec molitvenika za liturgično obnovo med akademiki. Prvo njegovo kaplansko mesto je bilo v Kranju, pisatelj *Finžgar* pa je pri škofu izprosil, da ga je poslal za kaplana v Trnovo, kjer mu je *Finžgar* odstopil uredništvo *Mladike* in poveril urejanje Mohorjevih knjig. Po smrti prošta Kalana je l. 1937 postal ravnatelj Marijanišča, obenem pa je poučeval verouk kot profesor na učiteljski in Trgovski akademiji. Pripravil se je za profesorja na teološki fakulteti, pa ni uspel zaradi raznih intrig. Še pod škofom Rožmanom je bil imenovan za kanonika pri ljubljanski stolnici.

Kakor toliko duhovnikov, je tudi on okusil kruto preganjanje od komunistov po „osvoboditvi“. Obsojen je bil več let ječe in preživel jih je osem v ljubljanskih ječah, kjer je s priznano odločnostjo prenašal nasilje. Po izpuščenju je vodil dve leti ljubljansko semenišče kot prorektor in postal pod škofom Vovkom njegov generalni vikar. Par mesecev kasneje ga je sv. oče imenoval za hišnega premeta. S škofom Vovkom je bil na koncilu l. 1961 v Rimu, kjer je Vovk uspel, da je papež Janez XXIII. postavil Pogačnika za pomožnega škofa. Na cvetno nedeljo l. 1963 je bil v ljubljanski stolnici posvečen za škofa z naslovom irenopoljskega škofa v Isauriji. Po smrti škofa Vovka ga je kapitelj izvolil za kapitularnega administratorja ljubljanske škofije. 2. marca pa je bil postavljen za ljubljanskega nadškofa in bil umeščen

(Nad. na 2. str.)

ostane še vedno kot redek nezaseden otok sredi morja ruskih čet, kakor to opisujejo na strani 305: „...Sovjetsko nadzorstvo nad Italijo je popolno. V Jugoslaviji se nadaljuje državljanska vojna, ameriške čete, ki so bile nekoč v sredini nevihte, katere se je spreminila medtem v vihar, so popolnoma odrezane v Sloveniji in jih preskrbujejo le iz zraka...“

Poleg zahodnega Berlina naj bi Slovenija bila edini konček tega dela Evrope ki zdrži, z ameriško pomočjo, naval moskovskega imperializma, dokler se ta končno ne zruši.

„Tretja svetovna vojna“ ni prerokba, marveč le zanimiva študija, ki dokazuje, da je Slovenija vedno bolj poznana in da je naše ozemlje še vedno, kakor je bilo skozi vsa zgodovino, križišče trgovskih poti in vetrov.

—žar

La partida de Tito

5) En su política exterior Broz fue la ambigüedad en persona, ocupando lugares en ambos bloques. Debido a las totalmente anormales relaciones internacionales, su actuación fue brillante, llegando a constituirse a los ojos del mundo en el „gran“ estadista, que veía en él un irreal resplandor por su entredicho con Stalin y no las oscuras sombras de ese brillo. El mentado titoísmo acompañará al dictador a la tumba. En su país deja un peligroso disenso entre serbios, croatas y eslovenos. A pesar de tener un único partido, su poder ilimitado y su fuerza, el „gran“ estadista no tuvo éxito en su tarea básica: legar un estado unido, fuerte tanto externa como internamente. Con garrá stalinista aplastó un desarrollo normal, al cual buscaron Nikežić, Tripalo y Kavčič en 1970, por ello tiránicamente destituidos.

No nombró sucesor; dejó al país en manos de un poder colegiado, modo de gobierno que no tuvo buen resultado ni en las naciones internamente consolidadas; ni hablar entonces de implantarlo exitosamente en Yugoslavia, país en el que sus naciones siguen enemistadas! La patria está agonizando, con miedo observa el futuro, pues externamente quedó varada entre dos mundos, sin protección bienintencionada de ninguno de los dos.

El triunfo de la revolución titoísta con la ayuda de los aliados fue un error histórico y la mayor tragedia para los pueblos de Yugoslavia. Si de la lucha hubiese emergido victorioso el movimiento antiopresor, que desechara el comunismo y la revolución, estos pueblos estarían bajo la segura protección de la OTAN, serían sus miembros y no estarían temblando por su destino.

A estas verdades a la hora de la partida de Tito, el comunista más disímil, hay que agregar que no todo es oro lo que brilla. Está muriendo el tirano de su propia nación, a quien él obligó por la fuerza de las armas a que lo proclamase su guía. Está partiendo su Herodes y la sangre que ensucia su nombre no podrá lavarse ni con toda la vana gloria que le canta la crédula opinión mundial. Los pueblos yugoslavos lo han vivido, ellos son testigos. Y ellos lo enjuiciarán cuando llegue el día de la libertad.

Dr. Tine Debeljak

(7)

NEKAJ POGLEDOV Z NAŠE PERSPEKTIVE NA JOSIPA BROZA-TITA

Kakšen značaj Slovencev naj bo spremljen? Predvsem narodov duhovni svet, njegov odnos do Boga, ker vemo, da so bili med organizatorji ljudje z izrazitim borbenim ateističnim materialističnim nazorom, katerih so tudi že pred časom izstopili iz katoliške vere (recimo Vidmar, Kreft itd.); večina avantgarde pa se je smatral za brezbožce. Kar pa je bilo krščanskih socialistov, pa so videli v tej točki programa težnje, spremeni duhovni značaj naroda v uničenju tradicionalnega „klerikalizma“, proti kateremu je bila na ta način naperjena ostrá puščica...

V tej prvi pripravljalni etapi, ko so v Ljubljani padali pod strelom „izdajalci“ vseh vrst (50 atentatov je bilo, pa italijanska policija ni izsledila nobenega atentatorja!), so ljudje trumoma padali v gozdovih na „svobodnem ozemlju“, ki so partizanom kar „sami padali v roke“, ko so se jim umaknili Italijani iz svoje volje, in verjetno z namenom, da se „bratovski boj“ še bolj razvname, kar bi jim šlo v račun. Krščansko socialni komandant partizanskega bataljona na Dolenjskem Marn-Črtomir je napisal pozneje, ko je stopil med protikomunistične borce, verodostojno pričevanje o pobijanji v gošči v referatu, ki še ni bil v celoti priobčen, pa sem ga svoj čas dobil na vpogled. Tam piše: „Dobil sem povelje, ki ga je dajalo glavno poveljstvo NOB ustmeno pri vsakem obisku: Poštismo z vsem, kar ni z nami! Tudi če je samo en član družine proti nam, se mora brezpogojno likvidirati vsa družina. Naše kazni morajo biti eksemplarične, samo tako si bomo z ustrahovanjem zagotovili svoj obstoj. Redno teh prvih žrtev nismo samo usmrtili, ampak pred smrtjo tudi mučili. Pri vseh moritvah nismo nikdar iskali dokazov in resnične krivde. Cilj, kakor rečeno, je bil: ustrahovati ljudstvo. Čim smo kakšnega osamljenca prijeli, so ga takoj ubili, in šele potem, ko je bil mrtev, uprizorili proti njemu na mitingih najostudnejšo kampanjo. Mrtev se seveda ne more več braniti. „Najprej ubij!“ smo dobili nalog od poveljstva, potem pa politično razjasni, zakaj si ga ubil...“ Toda laži, ki so jih na tem mitingu naprtili ubitemu, so bile tako otipljive in gorostasne, da se je prav zaradi te ogabne politične kampanje ljudstvo na mnogih krajih odvrčalo od partizanov... Hoteli so izsilili priznanje, da snujejo „belo gardo“, zato so jih pred smrtjo strahovito mučili: privezali so jih na drevo, pekli na ognju, zbadali z noži, jim rezali ušesa, nosove, iztikali oči, rezali jermenje s hrbita, desetkrat... tudi ves dan. In potem, ko so ga pobili, so ga še krstili: Izdajavec! Premnoge so pobili tudi zaradi tega, ker so bili globoko verni. Prišla je na polit-

komisarja tozadevna ovadba, da je treba versko fanatične ljudi, pa člane Katoliške akcije, takoj spraviti s poti, ker so ti zaradi svoje miselnosti najbolj nevarni njihovem revolucionarnemu gibanju... Štrast po umorih se je strašno razdivjala, da niti sproti niso mogli pobijati vseh kolikor so jih vodili v štab cele kolone po 15 do 20 oseb. Mučili so jih pobašni od 14 do 15 let; dostikrat se je zgodilo, da so se kar stepli, kdo bi mučil nedolžne žrtve...“

To sem prepisal iz njegovega tipkane referata, in mihče ne more dvomiti da so se take krutosti lahko godile same pod vlado „sonca“ Stalina, ki je od današnje zgodovine označen kot „najkrutejši človek v zgodovini“.

Po takih moritvah jeseni 1941 in pomladi 1942, ko je že čez tisoč Slovencev (ne Nemecev ne Italijanov) padlo kot žrtev komunističnega divjanja, je prišla reakcija odpora — spontanega odpora proti sistematičnemu večletnemu grajenju komunistične revolucije po nazornih marksizma-leninizma-stalinizma. V biltenu slovenskih škofov (1979/80, štev. 4), sem bral stavek iz Kocbekove *Tovarišije*, kjer mu mlad partizanski borec toži, da mora ubijati: „Večina med nami mora ubijati... Saj ne morem drugače, vem. Če me kdo z nožem, mu ne boš odgovoril s poljubom. Če se navali na nas, se moramo braniti...“ Kocbek pri tem verjetno misli na okupatorje, menim pa, da je to odgovor, ki drži tudi za navalitev partizanov na slovensko ljudstvo; je to odgovor na znani Kardeljev ukaz: „Duhovnike vse pobijte. Kulake!... itd.“ V isti številki Biltena je tudi Kocbekova misel: „Problem samoobrambe. Osebné in narodne. Tu morala kar dopuščá nasilje in ga ne obsoja vsevprek. Ko smo bili Slovenci v drugi svetovni vojni pred izbiro, smo se odločili za pravično samoobrambno vojno proti zverinskemu fašizmu. Človekova reakcija v prvem trenutku je spontana in podzavestna: ohraniti življenje. Beg ali boj...“

Spontan odpor pa je bil odpor ljudstva proti nasilno pripravljajoči se proletarski diktaturi, proti Kardeljevemu ukazu, ki mu je Kocbek sekundiral s tem stavkom *Tovarišije*: „S Kidričem sva skupno ugotovila, da je potrebno... duhovnike, ki začenjajo ogrožati naše delo, justificarati po treznem premisleku vseh okoliščin... Strinjava se v tem, da moramo v politično-sociološkem pogledu odpraviti klerikalizem in Cerkvi odpreti pot svobodnega verskega življenja. Osvobodilni boj predstavlja najlepšo priliko za to, da klerikalizem odpravimo tako rekoč mimogrede, hočem reči z (Nad. na 2. str.)

DOZDEVNA ZADREGA V VATIKANU

Drugo poglavje iz članka „Med pogumom in stisko“, ki je bil objavljen v Frankfurter Allgemeine Zeitung 21. marca t. l.

Kmalu za tem se je oglašil tudi slovenski notranji minister Janez Zemljarič. Po njegovem mnenju je zadnje čase manjša skupina teologov in nekaterih drugih podvela v okviru rimsko-katoliške Cerkve širšo dejavnost. „Ta akcija“, meni minister, „nasprotuje dobrih odnosom med Cerkvijo in državo, katere smo že dosegli in jih že večkrat pozitivno vrednotili. Omenjeni krog napada v imenu nekakšnih posebnih verskih pravic marksizem kot temeljnega družbenega razvoja. Pravtako napada naš ustavni red, vlogo Zveze komunistov, vsebino in cilje našega vzgojnega in izobraževalnega dela ter tudi duhovnike, ki sprejemajo naš samoupravni red. Zahtevajo uvedbo verskega pouka v šolah in dostop do javnih obveščevalnih sredstev, predvsem do televizijskega, kjer bi delovali v verskem smislu. Sledeč politično zelo nazorni zahodni kampanji za človekove pravice, blebečejo in pisarijo o dozdevni neenakopravnosti in javnem življenju pri nas.“

Napeti mednarodni položaj zaradi afganske krize, porazen gospodarski položaj v Jugoslaviji in bolezen državnega in partijskega glavarja Tita je jugoslovanske komuniste naglala k taktiziranju. Partiji se je zdelo potrebno opustiti začasno naprotovanje katoliški Cerkvi. Znak za umik je dal v intervjuju za hrvaški časopis Vjesnik Vladimir Bakarić, član jugoslovanske partije in državnega predsedstva. Le cagavo mu je sledila slovenska partija. Medtem, ko je v hrvaškem parlamentu potekal nevolentni sprejem zastopnikov verskih skupnosti v prijateljskem vzdušju, je izrazil Stane Kolman na enakem sprejemu v Ljubljani svoje nezadovoljstvo „z nekaterimi dogodki zadnjih mesecev“ in predvsem z nazori „štirih profesorjev teološke fakultete“.

Slovenska katoliška Cerkve je koj zaznala sedanje težavno stanje v Jugoslaviji. Imela je za zgrešeno obremenjevanje režim z dodatnimi sočlenji. Zaveda se, da ima danes več verske svobode v Jugoslaviji, kot bi jo imela po kakšni „bratski pomoči“. Zato je tedanji nadškof Pogačnik odgovoril spravljivo na Kolmanov pozdravni nagovor ob nevolentnem sprejemu. Menil je, da je „bilanca odnosov med družbo in Cerkvijo povsem zadovoljiva in nedvoumno pozitivna.“ Glede „dogodkov“, na katere se je nanašal Kolman, je nadškof dejal je, da je „naravno in razumljivo, če pride med svetovnimi nazori kot sta krščanstvo in marksistični materializem tudi do ribarij in napetosti“. Politijski postopek proti Križniku in Olšaku je nadškof Pogačnik zamočal, a se zahvalil, da ni bil zadnji čas aretiran ali pozvan pred sodišče noben duhovnik.

NEKAJ POGLEDOV Z NAŠE...

(Nad. s 1. str.)

ustvaritvijo novega življenjskega reda... Lahko bi ta dopolnilni stavek tudi dopolnili: hočem reči — z odstranitvijo življenj mnogih duhovnikov... v smislu stavka malo nižje: „...ugotovila sva, da je za današnje in jutrišnje delo potrebna najpoštenjša povezanost komunistov in kristjanov. Spoznala sva, da je komunizem družbeno diktatorski in politično totalitaren.“ (42)

To je: komunizem je enako — fašizem! Prav to je rekel tudi sovjetski izgnanec W. E. Maximov ob priložnosti ustanovitve ruske eksilne revije Kontinent v razgovoru z urednikom pariške poljske Kulture, Grudzinskim. (Okt. 1974)

Torej se je Kocbek boril ves čas „osvobodilnega boja“ v vrstah — fašistov in za „osvoboditev“ Cerkve s tem, da je „mimogrede“ izgubilo življenje vsaj 70 slovenskih duhovnikov!!

In proti takemu fašističnemu osvobajanju se je pojavil spontan odpor v Vaških stražah, ki so proti veri sovraštva Stalinov postavili papeževe okrožnice, ki govore proti slehernemu sodelovanju s komunisti v sleherni stvari, ker je „bistveno perverzen“.

S tem je dobil protikomunistični spontan odpor tudi deloma verski značaj obrambe proti brezbožstvu. In že od Goetheja vemo, da je v dnu vsake revolucije „vprašanje Boga“. In to versko plat odpora je poudarjal v smislu papeža škof dr. G. Rožman.

Zdaj ostajajo tako imenovani „kritični katoliki“ nemi. Omenjeni štirje profesorji niso glede partijskih očitkov ničesar izjavili. Oporečnika Križnik in Olšak nista zavzela nikakršnega stališča do policijskih ukrepov proti njima (glej prejšnjo številko). Po mnenju opazovalcev ni sorazmerno umirjenje slovenske Cerkve pripisati le odločitvi te Cerkve same in sklepu partije glede opuščanja nadaljnjih obremenitev spričo kočljivega mednarodnega položaja in notranjih težav, temveč tudi dejstvu, da je ostala slovenska Cerkve že dve leti praktično brez vsakršnega učinkovitega vodstva.

Sivolasi nadkof ljubljanski in metropolit Slovenije Pogačnik, je že dve leti pred svojo nedavno smrtjo ponudil papežu svoj odstop. Pred slabima dvema letoma je umrl mariborski škof Maksimilijan Držečnik. Vse doslej je ostala ta, za Zagrebom druga največja jugoslovanska škofija brez pravega naslednika. Upravlja jo kapitularni vikar škof Vekoslav Grmič. Ta pa bi bil za mnoge duhovnike in škofo ter tudi za laike tako v Mariboru in v Sloveniji kakor na Hrvaškem in drugod po Jugoslaviji nesprijemljiv kot mariborski škof. Njegova predanost domačemu režimu in njerazova protirimska drža sta mnogim nerazumljiva. Partija se je že večkrat, celo s tajnim nabiranjem podpisov med duhovniki, mujala doseči v Vatikanu njegovo imenovanje. A Vatikan je dozdevno v zadregi, kajti doslej še ni ničesar ukrenil.

Ta Vatikanova neodločnost teži majhno katoliško Cerkve v Sloveniji. Vselej je bila Rimu zvesta, po mnenju nekaterih celo prezvesta. V takih razmerah ne morejo slovenski škofoje zavzeti enotnega, doslednega in v bodočnost usmerjenega stališča v odnosih do komunističnih oblastnikov. Tudi v Cerkvi sami, predvsem v dušebrižništvu ima to nerešeno vprašanje negativne posledice. In z vsemi temi negativnostmi se okorišča partija. Spretno podpihuje napetosti na hierarhični ravni in v Cerkvi nasploh.

Vendar je bila Cerkve v Sloveniji nasproti komunističnemu režimu vedno lojalnejša kot Cerkve na sosednem Hrvaškem. Vzrok je iskati v izredno surovem nastopu partije proti Cerkvi v Sloveniji. Nadškof Pogačnik, koperski škof Janez Jenko in ljubljanski pomožni škof Stanko Lenič se tedaj leta dolgo presedeli po zaporih. Skoro dve tretjini slovenskih duhovnikov sta bili v letih, ko je razsajal tam stalinistični teror, po nedolžnem pregnani v kazenske zavode in v delovna taborišča. Mnogi so pristopili k režimskemu (Ciril-metodijevskemu) duhovniškemu združenju, da bi tako rešili dušebrižništvo. Mnogi starejši škofoje in duhovniki žive še danes v strahu pred partijo, ki so jim bili večeraj tožniki in sodniki, a se morajo danes z njimi pogajati. Še zmeraj se boje ponovitve preteklosti. Mlajši duhovniki so z vsemi temi doživetji komajda obremenjeni. Zato nastopajo nekateri pogumnejše. A mnogi kažejo zaradi svoje neizkušenosti in nepoznanja komunističnih borbenih metod kaj malo čuta za globlje cerkvene probleme v državi, kjer skuša partija načrtno obrezbožiti svoje prebivalstvo. Pravtako je miselnost potrošniške družbe zapustila svoje sledove v prenekaterem mladem slovenskem duhovniku.

Medtem se kmunistični režim vidno muja doseči „v duhu Osvobodilne fronte“ dobre odnose s slovenskimi škofi in duhovščino. Sredi januarja je Mitja Ribičič povabil k sebi nadškofa Pogačnika, da bi „v duhu medsebojnega zaupanja in spoštovanja“ obravnavala „časne družbeno-politične razmere“. Istočasno je vložila policija pri državnem pravništvu ovadbo proti Janku Tedešku, rimskemu dopisniku partijskega časopisa Delo in proti Juretu Apihu, odgovornemu uredniku tednika Teleks. Obtožnica navaja „žalitev tuje države“. Janko Tedeško je v početku leta objavil v Teleksu intervju z italijansko časnikarko Oriano Fallaci, v katerem da je „na prostaški način sramotila poglavarja rimsko-katoliške Cerkve Janeza Pavla II.“

Ta novica je mnoge v Sloveniji presenetila. Nekateri opazovalci slutijo za to ovadbo dobro premišljeno igro: Partija hoče cerkveni hierarhiji natvesti, da ne dopušča sramotenje papeža; v resnici pa se je maščevala nad Teleksom zaradi njegovih partiji često nenaklonjenih člankov. O cerkvenih in verskih vprašanjih je Teleks v splošnem poročal z razumevanjem.

MEDNARODNI TEDEN

VARNOSTNI SVET Organizacije združenih narodov se je sestal zaradi težkega položaja na jugu Libanona. Tam so se znova spopadli desničarski falangisti in levičarski oddelki. Četam Združenih narodov ni uspelo preprečiti boja. Istočasno so judovske čete vdrle v južni del Libanona v „kazenskem pohodu“ na palestinska oporišča. Potem ko so opravile svoje delo so se umaknile „do zadnjega vojaka“, kot je objavila vlada.

IZRAELSKI MINISTERSKI predsednik Menahem Begin je potoval v Washington, da se tam pogaja s Carterjem glede raznih problemov bližnjega vzhoda. Judovska popustljivost glede arabskih zahtev ima dvoje nedotakljivih točk: Jeruzalema ne dajo, in pa ne pustijo glede judovskih naselbin onstran Jordana.

V LIBERIJU, mali vzhodni afriški državi, je bil izveden vojaški udar. Dotedanji predsednik William Tolbert je bil enostavno ustreljen, in mnogi njegovi sodelavci aretirani. Vlado je prevzel revolucionarni svet, katerega predsednik je saržant Samuel K. Doe. Tolbert je bil liberijski predsednik od leta 1971 in je tudi predsedoval Organizacijo afriške ednosti. Nova vlada je objavila, da je izvedla udar, da prepreči nadaljnje nasilje in korupcijo, in takoj osvobodila aretirane vodje opozicijske stranke.

NEWYORČANI so si oddahnili potem ko so, po enajstodnevni stavki, transportni delavci znova začeli opravljati svoj posel. Zahtevali so povišico plač, in v principu prejeli 17 odstotkov povišanja. Osem milijonov prebivalcev more znova uporabljati omnibuse in podzemne železnice.

JOAO BAPTISTA FIGUEIREDO, predsednik Brazilije, se je podal na tridnevni obisk v Paragvaj. Tam je podpisal razne dokumente o povečanem medsebojnem sodelovanju in trgovski izmenjavi.

Papež proti nasilju

Zadnje nedeljo 13. aprila je Janez Pavel II. potoval v Turin, mesto, ki je bilo zadnje čase najbolj prizadeto po terorističnih napadih. V zadnjih dveh letih je bilo tam trinajst osebosti italijanskega življenja usmrčenih, in na stotine ranjenih. Tam je imel papež najdaljši govor, v katerem je opozel terorizem in nasilje v današnjem svetu.

„Ljudje pogosto ubijajo soljudi. Ubijajo jih po domovih, po pisarnah, na univerzi. Z modernim orožjem oboženi ljudje ubijajo nedolžne razorožene ljudi, ki nimajo nobene obrambe,“ je dejal Janez Pavel II. Obsojal je nato marksizem, ki neti nasilje in sovraštvo, pa tudi surovi liberalizem in znanstveni racionalizem, ki prinaša zanikanje krščanstva in seje krivico in revščino po svetu.

Papež je govoril tudi o strahu modernega človeka; strahu pred tem nasiljem, in tudi pred modernim orožjem, ki lahko v hipu uniči življenje na svetu.

OB POGREBU NADŠK. POGAČNIKA

(Nad. s 1. str.)

ravno na belo nedeljo 1. 1964. Vodil je škofijo skoraj petnajst let, ko je ob 75-letnici zaprosil za upokožitev.

Za škofovsko geslo si je izbral besede: „Glej, Tvoj sin!“, ki izražajo njegovo zaupanje v božjo Mater. Umrl je tudi po sv. maši na Njen praznik 25. marca, ko je bil prejšnji dan na Brezjah. Vladal je škofijo v težkih povojnih časih, vendar so se tedaj že unesla prva preganjanja, ko so fizično napadli škofa Vovka. Živel je v velikih časih Vatikanskega koncila z glavno dolžnostjo, spraviti v tek posodobljene Cerkve v Sloveniji. Predvsem je skrbel za takojšnje prevode koncilskih dokumentov in za natis novih liturgičnih knjig. Pospeševal je kolikor mu je bilo mogoče katoliški verski tisk (Družina ima nad 150.000 naročnikov!) in za poglobljenje pastoralnega, sociološkega in umetnostnega prizadevanja Cerkve, pa tudi misijonstva in ekumenizma. Posebno to zadnje v zvezi s srbskimi pravoslavni duhovniki. Ustanavljal je nove fare in popravil stare, v kolikor so mu dovoljevali. Skrbel je za duhovniški naraščaj in za visoko izobrazbo duhovništva s teološko fakulteto. Prav zadnje dni pred smrtjo je

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Politične in gospodarske zadeve nenehno soupadajo v argentinski sodobnosti. In tako lahko dan za dnem zasledimo v časopisju. Glede politike ima prav vlada, ko zatrjuje, da se že nahajamo v političnem času.

Politično življenje sicer nima še pravega strankarskega okvira. Delovanje strank še ni uradno dovoljeno, vendar je toliko polemičnih snovi, da se vsaka skupina (in tudi skupinica) čuti dolžna, da o posameznih spornih točkah pove svoje mnenje.

Tako so časopisi že kar „uzakonili“ stran, na kateri objavljajo mnenja teh skupin. Najsi bodi da obsojajo ali hvaležijo vladno povabilo na dialog, ali kritizirajo delovanje gospodarske ekipe (najljubše opravilo političnih vodij), naj morda podajajo izjave ob raznih prilikah, vse te ideje najdejo pot v javnost. Vprašanje je, če najdejo tudi odmev.

Kar se tega tiče je zanimiva vladna politika, ko dopušča glede tega popolno svobodo. Največkrat namreč vse te izjave, medsebojna nasprotja in javno pranje perila napravi med ljudmi tisti, ki izjave podajajo. Teško je včasih razumeti, kako morejo osebnosti, ki so nekoč zavemale najvišje vladne položaje, vršili poslanske in senatorske posle, tako enostransko presojsati položaje in dogodke. Kako morejo tako popolnoma pozabiti na okolnosti preteklih dni, in soditi sodobnost, kot da ne bi bilo preteklih in odločilnih dogodkov.

Ko trezen človek vse to gleda, se popolnoma razumlje obrne v drugo stran, in išče vodilne besede kje drugje. Ves problem tega sedanjega argentinskega življenja pa je prav ta, da je težko najti vodilnih osebnosti, težko mož, ki bi bili učitelji in vzor. Najdejo se v posameznih panogah, a kaj malo v javnem, političnem življenju. To bo zahtevalo časa, in pa povratka morale, resnosti in doslednosti v vrste političnih strank.

Če se vrnemo v sedanost, omenimo da se je notranji minister Harguinduguy sestal s skupino podjetnikov. Vendar to pot ni bilo le pohvalnih besed in prispevkov. Skupina podjetnikov je tudi kritizirala delo vlade, zlasti na sindikalnem polju. Prav tako so vladni sogovorniki omenjali pomanjkljivosti v bodočem zakonu socialnega varstva. Glede bodočih civilnih vlad so smatrali, da ne bi bilo umestno, da jih nadzirajo vojaški organizmi, pač pa da njih delo kontrolira skupina civilnih in priznanih osebnosti. Končno se nakazali tudi nesoglasje v vladnem nastopu, ko je Argentinja še vedno članica neuvršenih držav, čeprav je to gibanje dovolj potrdilo svojo levičarsko in promarksistično usmerjenost.

Prihodnji sestanek, ki bo kmalu t.j. na dan izida našega lista, bo zopet pripeljal do vlade zastopnike političnih strank. To pot bodo na vrsti voditelji Ljudske federalistične fronte. Večkrat smo omenjali to gibanje kot tretjo politično silo v državi (za peronisti in radikali), in da predstavlja eno najbolj

pozitivnih političnih tendenc. Glavna sila te federacije teži na posameznih provincah, kjer so krajevne osebnosti, priljubljene pri ljudeh, mogle pritegniti za federalno idejo volilce sicer tradicionalnih vsedravnih strank. Zanimivo bo, kaj bodo ti povedali vladi. Sicer ni prikrita simpatija Federalne fronte do sedanje vlade, in niti ne simpatija vlade do federalističnega gibanja. Bodočnost bo tudi pokazala, kaj se bo iz tega še stuhalo.

Medtem pa gospodarska plat bolj skrbi ljudi kot politični manevri. V marcu je draginja narasla za 5,8 odstotkov. To je precej več kot bi bilo želeli (in kot je želela vladna ekipa), pa vendar manj kot se je bilo bati. V prvih treh mesecih letošnjega leta je inflacija dosegla višino 19,4 odstotkov, v zadnjih dvanajstih mesecih pa 119,4 odstotke. Očividno je, da inflacija počasi popušča. Dejstvo je, da za okus in zdravje mnogih, le prepočas. Vendar, če bo šlo tako dalje, je upati, da bo letos inflacija prvič po dolgih letih dosegla le dvomestno število.

Vendar, da se skrbi še večajo, smo imeli te tedne v Argentini zanimiv finančni škandal. Centralna banka je sklenila ukiniti delovanje privatne bančne ustanove BIR (Banka pokrajinske izmenjave). Ta je iz skromnih začetkov pred leti postala največja privatna bančna ustanova v Argentini in tretja po splošnem obsegu za Narodno banko in Banko province Buenos Aires, ki je na drugem mestu.

Ta hiter porast je imel kaj krhke temelje. Prišlo je do neverjetnih pomanjkljivosti in centralna banka je po vseh zakonskih predpisih oklicala smrt BIR-a. Seveda, znova so bili prizadeti varčevalci srednjega sloja, katerim je država, po sedaj veljavnih zakonih vrnila le 90 odstotkov naloženih vlog.

Zlom BIR-a je povzročil preplah med varčevalci in temu sledeče dirke iz bank v borzne ustanove. Ljudje so umikali vloge iz velikih in malih bank ter finančnih ustanov in kupovali dolarje na debelo. To je seveda povzročilo hiter (in umeten) poskok dolarja, ki pa se je po nekaj dneh ustavil, in nato tudi rahlo padel. Ko se bo na finančno polje vrnil mir, bo vse zopet teklo po starem redu.

Preplah je povzročilo tudi pisanje in gorjenje o zlomu trdkre Sasetru, enega najmočnejših argentinskih holdingov, ki se je svojčas bavil bistveno s pridelki za prehrano, a se je zadnja leta obrnil tudi na petrolejsko, finančno in celo častnikarsko področje. Vendar je podjetje obrazložilo, da le preureja svoje delovanje. To bo nekoliko okrnjeno, pa zato pridobilo na moči in uspešnosti. Skupina se bo iznebila deficitnih, ali manj profitnih podjetij, da bo bolj uspešno delovala.

V takem okolju se je transport podrazil za kakih 12 odstotkov, telefon za 6% in podobno. Vendar, kot radi pravijo Argentinci, „upanje je zadnje, kar moremo izgubiti.“

nega odpora, dočim je Cerkve tedaj bila mučeniška žrtev, ki je bila morjena in ni morila. Na drugi strani pa občudujemo zadržanje pokojnega nadškofa, kako se je junaško držal proti zahtevi, da obsodi svojega prednika škofa Rožmana. Nikdar in nikjer ga ni obsodil, kakor so terjali od njega. Ena zadnjih izjav o njem je bila prav ta, da je poudaril, da se je škof Rožman boril proti OF, ker so jo vodili brezbožni komunisti; „da pa bo o pravilnosti njegovega zadržanja dala svojo sodbo zgodovina.“

Tako je nadškof ostal trden in neuklonljiv spričo enega od najtežjih pristikov, ki so ga komunisti izvajali nad njim. Zdi se, da je vplival nanj že njegov znanec in prijatelj iz vatikanskih koncilskih dni, kardinal Wojtyła, sedanji papež Janez Pavel II., ki je tudi že bil naročnik in bravec ljubljanske Družine.

Pokojni nadškof je doživel še to, da je pozdravil svojega naslednika, ki ga je sam izbral in pripeljal v domovino s tem namenom, ter ga tudi že predstavil Slovincem. Namesto v miren pokoj je odšel v lepšo Večnost. Ni bilo lahko njegovo breme, toda on je zaupal v Mater božjo: „Glej, Tvoj sin!“ in po Njenih priprošnjah naj mu zdaj Sin božji sam podeli zaslužen plačilo.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Komisije skupščine SFRJ za vloge in predloge je sprožila nov val pritožb glede nacionalizacije poslovnih prostorov, ki so jih imeli v lasti zasebniki. Sicer so se lastniki takih prostorov pritoževali od sprejetja zakona o poslovnih lokalih, ki velja že 22 let. Prav zato je komisija začela razpravljati o tem problemu in ugotovila, da ga razlagajo v vsakem kraju po svoje. V načelu so zasebniki lahko lastniki poslovnih lokalov v svojih hišah, če ti ne presegajo 70 kv. metrov, toda po mnenju komisije odločajo še drugi razlogi. Kakšni pa so ti razlogi, ki onemogočajo privatno last poslovnih prostorov do dovoljene meje, pa niso sporočili.

TOLMIN — Pred leti so s Pečin prenesli v Tolmin leseno kaščo, ki nosi letnico 1779. Prenesli so jo v Tolmin, da bi postala začetna enota etnološkega muzeja na prostem. Toda ostalo je le pri lepi zamisli, medtem pa znamenita kašča propada — je najbrž pod „spomeniškim varstvom“ — zato se zanjo zmejnijo le razni neznanzi, ki pulijo šope slam, s katero je kašča krita, trgajo deske in smetijo okolico.

GORNJA RADGONA — Na temeljnem sodišču v Radgoni se je 4. marca začel proces proti bratoma Jožetu in Francu Lazarju, ki sta na Vernih duš dan ponoči na pokopališču pri Vidmu od ščavnici uničila ali poškodovala 24 lesenih in železnih križev in 58 kamnitih in marmornatih spomenikov. Vandalstvo razbijanje je zelo ogorčilo prebivalce, ki so ostro nastopili, proti storilcema. Na procesu je namreč proti bratoma pričalo kar 70 prič.

LJUBLJANA — V začetku marca je izšel tretji zvezek „Slovarja slovenskega jezika“, ki obsega na 1080 straneh besede od „Ne“ do „Pren“. Zadnja beseda v tem zvezku je prenumeracija. Na tiskovni konferenci je dr. Bratko Kreft povedal, da ima registrirano slovensko besedišče pol milijona besed, v „Slovarju“ pa jih bo, ko bo izšel zadnji, peti zvezek, bilo „le“ 110.000. Četrty zvezek bo predvidoma izšel leta 1985, zadnji pa leta 1990.

MARIBOR — V Mariboru je izšel sredi marca „Spominski zbornik ob šestdesetletnici bojev za severno mejo 1918-1919.“ Knjigo je z letnico 1979 natisnila tiskarna Pomurskega tiska v Murski Soboti v nakladi 2500 izvodov. Zbornik so uredili Lojze Ude, Janko Kuster, Bogo Grafenauer, Vladimir Bračič in Makso šnuderl. V njem so pričeli tudi veliko Maistrovih spisov, ropisov in objav ter jo zaključili s seznamom borcev po občinah.

Francetu Jermanu v spomin

Do ganotja me je globoko pretresla nenavadna novica: 20. marca so v Bariločah pokopali Franceta Jermana...

Januarja mi je še pisal med drugim, da se odpravlja na pot v ZDA, kjer se bo „sešel s sinovi, ki pridejo tja iz Evrope in bodo nastopili za sinje-belo zastavo na olimpijskih igrah. Kot vidite, se še vedno v smučanju malo udeležujem, kar je bilo vedno moje veselje.“

In zdaj si, dragi Francé, tako nepričakovano dospel — brez smučí — do cilja...

Vedi, da nam je ob strani tvojih uže loščenih domačih vsem tesno pri srcu!

Naj ti v blag in pristrčen spomin za vse, ki žalujejo za teboj, povem samo eno, kar me je ob najinem šolskem srečanju na begunski gimnaziji na Korškem najbolj prevzelo.

Bil si študent naše begunske gimnazije. Dobro si znal precceniti njeno pomembno poslanstvo, jasno si videl njen pomen za vse mlade in za bodočnost našega begunstva ter zdomstva. Iz nič smo takrat ustvarjali, ko smo začeli s poukom. Ena največjih težav je bilo pomanjkanje učnih knjig.

Pa mi je nekega dne rajni oče v gimnazijski pisarni z vso svojo ravnateljsko resnostjo potožil: „Tako! Zdaj ga bodo začeli pa lomiti takšni, kot je Jerman! Zginil je, ni ga pri pouku! Da se ni šel v nekega smučat!“

In po nekaj dneh si se pojavil pred njim v pisarni. Preden se je mogla uti ploh graje strogega vzgojitelja, tu mu zaprl sapo: „Gospod ravnatelj! Si so knjige!“

„Kakšne knjige?“

„Šolske, ki jih potrebujemo za našo gimnazijo. Od doma z Gorenjskega jih prinašam.“

Dogodek mi je kot vzoren zgled resnosti naših begunskih študentov ostal v nepozabnem spominu in prav je, da ne utone v pozabljenu! Pred petimi leti se mi je sporečilo, da sem iz tebe izsti-

LJUBLJANA — V Likovnem razstavišču Riharda Jakopiča so 20. marca odprli razstavo mladih slovenskih umetnikov rojenih po letu 1945, ki jo je pripravila Moderna galerija. Umetnostni svet Galerije je sklenil prikazati vse pripravljene avtorje s tremi deli. Ker je bil odziv izjemno, nad sto se jih je prijaviilo, so sklenili razstavo prikazati v dveh delih; odprtje drugega dela je bilo predvideno za 8. april.

KRŠKO — Poslovni odbor, ki skrbi za naložbe za jedrsko elektrarno v Krškem, je po daljših pogajanjih, v katero so posegli tudi predstavniki jugoslovanske in ameriške vlade, priznal ameriški družbi Westinghouse 25 milijonov dolarjev za dodatne stroške pri gradnji. Za kritje teh stroškov je poslovni odbor dobil posojilo pri Eximbank v višini 22,5 milijonov dolarjev. Jedrska elektrarna Krško bo predvidoma začela s proizvodnjo septembra 1981.

TOLMIN — Največja slovenska občina — po površini — je Tolminska. Za tako veliko občino pa je nujno, da ima dobre zveze. Kljub temu, da so v zadnjem desetletju asfaltirali nad 100 km cest, bi bilo treba posodobiti še precej važnih krajevnih cest.

LJUBLJANA — Lani je imelo 110 podjetij v Sloveniji izgube v višini pol-druge milijarde dinarjev, kar je za 8,8 odstotkov več kot leto prej. Največjo nepokrito izgubo ima Cementarna Anhovo z 215 milijoni dinarjev, sledi Naf-ta Lendava s 166 milijoni, Tomos-Motorna kolesa s 107 milijoni, Železarna Store-Tovarna traktorjev s 78 milijoni, Tomos-Krmni motorji 69 milijoni in ABC Pomurka, podjetje „Mesnati izdelki“ s 55 milijoni din. Večina podjetij pa je imelo izgube predvsem zaradi neustreznih razmerij med cenami izdelkov, ki jih določa zvezni zavod in kupnimi cenami surovin, predvsem uvoženimi.

NOVO MESTO — Ko bodo končana vsa dela za železniški priključek tovarne IMV, bodo po železnici prepeljali za 400.000 ton tovora letno, pa tudi delavci bodo mogli priti z vlakom naravnost v tovarno. IMV je sklenila zgraditi industrijski tir do tovarne, ker je prevoz avtomobilov in prikolic do kucepov po železnici petkrat do osemkrat cenejši. Železniški terminal v IMV je veljal 193 milijonov dinarjev, bo pa daljinsko krmljen z novomeške postaje.

LJUBLJANA — Finski dirigent Pertti Pekkanen iz Turkuja je 80. marca vodil orkester Slovenske filharmonije. Na sporedu je bila Prva simfonija znanega finskega skladatelja Jana Sibeliusa, Devetnajsta simfonija Josefa

Haydna in Schumanov Koncert za violončelo in orkester. Solist v zadnji točki sporeda je bil mladi madžarski violončelist Miklos Pereny.

VIPAVA — Na reviji „Primorska poje“ je nastopilo 18 pevskih zborov v Vipavi in Tolminu. Petje pa je bilo v Vipavi po pisanju kritika Ivana Siliča le povprečno, nekoliko bolje je bilo na koncertu v Tolminu, kjer je bilo opaziti, da so zbori bolje pripravljene.

NOVA GORICA — V Primorskem dramskem gledališču v Novi Gorici so 11. marca uprizorili igro Bertholda Brechta „Prividi Simone Marcharda“. Je to prva izvedba te Brechtove igre na Slovenskem.

LJUBLJANA — Slovenski čebelarji so zaskrbljeni. Čebelja kuga, ki je bila doslej znana najhujša bolezen čebel, je le nedolžen prehlad v primerjavi z varroozo, ki so jo pred kratkim odkrili v Kočevju. Bolezen povroča zajedalec, podoben klopki, ki je izredno trdoživ. Varrooza se je leta 1955 pojavila na Japonskem in se je razširila že po vsem svetu — le v Avstraliji je še ni zasledili. Težave so z zdravljenjem panjev, ki so okuženi z varroozo, ker ni zdravil — uvoz folbexa iz švice so ustavili, v Jugoslaviji pa izdelujejo le eno — fenotiazin, od petnajstih, ki jih poznajo po svetu.

Umrli so od 12. do 19. marca 1980:

LJUBLJANA — Ivanka Kušar r. Kosec; Jakob Dolinar, 91, up.; Ivan Zamida, up.; Marija Kalar, up.; Marcela Goltes r. Ham, 84; Franc Kovačič, up.; Elizabeta Smuk r. Drmot; Anton Klnar, up.; Jože Kumše, optik Danilo Brunet, prof.; prim. dr. Dušan Reja, fiziolog; dr. Oskar Reja, up. univ. prof.; Ivanka Rode r. Hren; Ana Zalta r. Moschik, 94; Edo Pičman, up. v p. u. radnik, koroški borec; prof. dr. Ernest Hammerschidt; Anton Zore; Marija Križman r. Podbevšek; Albin Župančič; Viljem Muc, up. sodnik.

RAZNI KRAJI — Urška Lovšin, 88, Sušje; Jakob Kosmač, Prihodi pod Golico; Janez Znidaršič, 88, Smalcja vas pri Šentjerneju; Pavka Hautman, up., 84, Šmartno pri Litiji; Vida štanta, Škofja Loka; Karel Bokalj, posestnik 79, Zajelše pri Dolu; Marija Jordan, Gotovlje; Maks Dolinar, up., Jesenice; Franc Lenarčič, up., Drenov grič; Uršula Žitko r. Jelovšek, Drenov grič; Franciška Kosec r. Prestenjok, 91, Podutik; Kazimir Malič, Vinica; Jernej Kovše, Vitanje; Franc Orel, up., Šentvid pri Lj.; Lojzka Stamatiz r. Pungerič, Pušcava pri Šentupertu; Sonja Pešec r. Pečnik, Radece; Janez Sladič, up. dekan, Trbovlje; Jerca Žerjav r. Čeh, Radece; Rudi Mašera, up., Kobarij; Ciril Brank, pleskarski mojster, Gundjce; Alfonz Hren, Gornji grad; Jože Orožim, Radovljica; Anton Rus, Gatina; Pavla Jazbinšek, 79, Celje; Mirko Kert, up., Prevalje; Anica Hren-Mance r. Bergant, Grosuplje; Alojz Košir, up. žel., Notranje Gorice; Franciška Škerjanc, up., Kranj; Jožefa Turšič, 90, Škofljica; Anton Terpine, up., Brestanica.

še te in one. Seveda nisem nosil samo knjig, smo bili pač v težkih časih in zato sem to pot izbral tudi za mali „šverc“. Nekaj tisoč cigaret naj bi v taborišču „pretopil“ za hrano, ki je tedaj res ni bilo v izobilju. Hvala Bogu in angelu varuhu, ki je imel tedaj ob mojem pohodu gotovo „nadure“, srečno sem se vrnil, čeprav sem tam nad Kortami rahlo padel v partizansko zasedo. K sreči mi je bil tek čez drn in strn vedno zelo več in tedaj sem to jugoslovanskim graničarjem dokazal, da me kljub „handi cup“ v roki niso premagali. Tako so šle torej tiste knjige skozi ognjeni krst. Bog ve, kje je vse to ostalo! Vsaj eno bi rad imel za spomin! Sicer pa je moj najboljši spomin na našo slovensko gimnazijo in na rajnega g. ravnatelja — Bog mu daj dobro!

In naj o tem tvojem junaškem podvigu ponovim še to, kar je rajni oče v svojih poročilih o šolstvu v begunstvu napisal v Zborniku Svobodne Slovenije l. 1962.

Tam pravi: „Tu naj omenim še eno dejstvo, dokaz skrbi in požrtvovalnosti. Nekaj šolskih knjig je prišlo v nahrbtnikih dijakov iz domovine čez visoke snežnike. Nosilci so tvegali s tem „kontrabantanjem“ življenje, toda prenesli so važne pripomočke. Ko so Angleži o tem zvedeli, so poročali domov v Anlijo in ondi je na plenarni skupščini učiteljske organizacije o tem poročal predsednik zbranim učiteljstvu s poudarkom posebnega občudovanja in priznanja mladini, ki kaj takega tvega za svojo izobrazbo.“

Ko sva pred leti ob mojem obisku v Bariločah — tam pod mogočnim Tronadorjem — v zgodnjem jutru po dolgo prečuti noči sredi mladine, ki sva ji pripovedovala najine begunske spomine, sama sedela ob topli kavici in obnavljala dogodke tistih grenko-sladkih časov, sva se oba v tisti tišini zasolila...

Naj ti bo to v najpripronejši spomin ob Tvojem tako nepričakovanem slovesu od nas!

Prof. Božidar Bajuk

Občni zbor „Sloge“

Kot je bilo že vnaprej objavljeno v našem časopisu, je bil dne 29. marca 1980 v prostorih Slomškovega doma v Ramos Mejia devetnajsti redni občni zbor KREDITNE ZADRUGE SLOGE, ki je potekal v najlepšem redu, disciplini in prijateljskem vzdušju. Po poravnanih besedah, ki jih je spregovoril predsednik dr. Anton Šimenc in po formalnih ugotovitvah, ki jih zahteva zakon, so se z molitvijo spomnili vseh članov, ki so umrli v razdobju med lanskim in letošnjim občnim zborom. Sledila so poročila upravnega odbora, debata ter odobritev kompletne liste odbornikov za tekočo poslovno dobo, ki je po izvedenih soglasnih volitvah vnesla le malenkostno spremembo ter je sestava upravnega in nadzornega odbora za letošnjo poslovno dobo naslednji: predsednik, dr. Anton Šimenc; podpredsednik, Albin Kočar; tajnik, dr. Angel Kalin; namestnik tajnika, Avguštin Jelovšek; blagajnik, Janez Amon; namestnik blagajnika, cont. Andrej Kovačič; svetovalci: Ivan Ašič, Ignacij Grohar, Anton Kastelic, Ivan R. Gričar in Peter Bergant; namestnika svetovalca, Stane Mehle in Stane Mustar; nadzornik, Marjan Pograjc in namestnik nadzornika, Franc Hrovat; poslovodja, Marjan Loboda. Ker so bila poročila, katerim so vsi navzoči sledili s pazljivostjo in zanimanjem, tako izčrpna in jasna ter zaradi že precej pozne ure, ni bilo povoda za daljše slučajnosti. Malo pred polnočjo se je začel prijateljski razgovor pri pogrnjenih mizah.

Iz poročil članov upravnega odbora se razbere velik napredek in soliden finančno gospodarski, organizacijski in socialni položaj, ki ga je Kreditna zadruga SLOGA dosegla v teh mladostnih letih življenja. Iz dosedanjih dosežkov se da upravičeno sklepati in z optimizmom predvidevati za bodočnost še večje konsolidacije, popularnosti in vsestransko pozitivnega razmaha. Saj to je bistvo zadrzne ideje, iz katere — kot je poudaril predsednik — „izhajajo tiste sinlice in smernice, ki vodijo v boljše bodočnost... v kateri naj bi bilo ne samo dovolj dela, pač pa tudi večja blaginja.“ Prav iz te miselnosti je izšla ZADRUŽNA SAMOPOMOČ SLOGA, ki naj bi, kot pomožna organizacija, v sklopu Kreditne zadruge SLOGE nudila z inkorporacijo novih finančnih operacij svojem članstvu še večje ugodnosti, pri tem pa uživala davčne olajšave, ki bi jih združba sama po sebi ne bila deležna. Ta Samopomoč že ima pravno osebnost in pooblastilo za začetek poslovanja.

Slovinci v Argentini

Osebnosti novice:

Poroki: V cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejia sta se v soboto 12. aprila poročila gđc. Anica Žitnik in Jani Brula. Za pričo so bili nevestina sestra in brat gđc. Marija in Tone Žitnik ter ženinovi starši ga. Vlada in Janez Brula. Med poročno sv. mašo ju je poročil msgr. Anton Orehar.

V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi sta se 12. aprila poročila Franci Urbančič, in Zalka Virc. Med poročno mašo je pel zbor Zarja.

Mladim novoporočencem čestitamo!

CARAPACHAY

MARIJA ŽITNIK — UMRLA

Na samo Velikonočno jutro je Bog poklical k sebi in jo rešil zemeljskega trpljenja — gospo Marijo Žitnik roj. Novak. Pokojna je v življenju veliko pretrpela. Poleg moža je že v begunstvu na tragičen način izgubila sina, katero smrt ni mogla nikdar preboleli.

Zadnje čase je živela pri hčerki Majdi poročena Markež. Odlikovala se je predvsem v tem, da je bila globoko verna in res zavedna Slovenka.

Naj v miru počiva v tuji zemlji in uživa lepše življenje pri Stvarniku.

VELIKONOČNI PRAZNIKI

Tudi pri nas smo se pripravljali na Velikonočne praznike in sicer z duhovno obnovno, ki smo jo zaključili na cvetno nedeljo s sv. mašo, katero je daroval msgr. A. Orehar. Po maši pa je mnogo udeležencev ostalo na skupnem družinskem kosilu, ki se je podaljšal v medsebojnem pogovoru. Na veliko nedeljo pa smo se zopet zbrali v velikem številu pri sveti daritvi, ki jo je daroval stari znanec č. g. Jurak. V lepih besedah, ki so njemu dana nas je svaril, bodril navajal misli preko trpljenja do Vstajenja.

20. OBLETNICA DOMA

Te dni mineva dvajset let, odkar je bil ustanovljen naš dom. Tedaj se je zavzelo za ustanovitev doma 25 članov, danes pa je vključeni čez sto družin. Nekateri od ustanoviteljev in sodelavcev se je med tem časom že preselilo v večnost. Dom nam pomeni del domovine in nam pomaga ohranjati verske in narodne vrednote.

Zunanje praznovanje obletnice bo v nedeljo 4. maja, kar se posamezni odseki že sedaj lepo pripravljajo.

25. SLOVENSKI DAN

Na belo nedeljo, 13. aprila, je društvo Zedinjena Slovenija pripravilo z lanuško skupnostjo letošnji Slovenski dan. Prireditve v prostorih Hladnikovega doma je lepo uspela, o čemer bomo poročali v naslednji številki.

še več! Da bi Kreditna zadruga Sloga zajela čim večja področja in na ta način nudila ugodnosti združništva čim večjemu številu rojakov, raztresenih po širnih predmestjih Velikega Buenos Airesa, se je odbor zavzel za ustanovitev podružnic, katere naj bi delovale pod istimi pogoji in po istih pravilih kot matična zadruga, po raznih slovenskih naseljih. Ena prvih takih podružnic bo pričela delovati v San Martinu in je odbor Slovenskega doma z odobravanjem in veseljem pozdravil idejo ter širokogrudno ponudil na razpolago potrebni prostor.

Z upravičenim ponosom se poudarja izvedba in pomen razstave slovenske gospodarske dejavnosti — EXPOSLOV 79 —, ki si v svoji podjetnosti, solidnosti, dobremu okusu in kompetenci utrjuje položaj med rojaki in si utira pot v širše kroge tukajšnjega prebivalstva.

Izčrpno poročilo tajnika Marjana Pograjca nam poda podrobnosti organizacijskega, kulturnega in socialnega življenja Kreditne zadruge Sloge. Članstvo je v zadnjem letu, kljub petindvajsetim smrtnim izgubam, doseglo s pristopom mlajših številu 2247, ki pa še vedno kaže naraščajočo tendenco. — Zadržno dvomesečno glasilo STIK povezuje s svojo ideološko in informativno funkcijo vse člane in rojake, raztresene po široki novi domovini.

Organiziranje predavanj, mladinski risarski natečaj, informativni sestanki, zlasti pa knjiga Zadržna misel — izbor razprav slovenskega filozofa univ. prof. dr. Franceta Vehra, ki jo je izdala Kreditna zadruga Sloga in jo na slavnostni večerji 25-letnice svojega obstoja predstavila slovenski javnosti, so otipljivi dokazi vzpona in obnem svetilniški in kažipot za naprej. Delovanje Pokojinske posvetovalnice, ki jo vodi Adolf Škrjanec, skrbi za naše člane in rojake, ki stopajo v pokoj; trud in prizadevanje odbora za našo kinto, da more vedno služiti svojem namenu, nudeč starim in mladim potrebnega oddiha, zlasti v vročih poletnih dnevih, vse to prav gotovo zasluži posebno omembo in pohvalo.

Povečanje števila članov ima za posledico povečanje denarnega prometa v naložbah in posojilih, temu primerno pa tudi povečanje stroškov in dohodkov, kar se izraža v prikazu bilance, ki jo je razlagal s pomočjo diapozitivov poslovodja Marjan Loboda, ki ima na skrbi tudi aktualizacijo pisarne z nakupom novega elektronskega računskega stroja.

Sintetični pregled poročil dokazuje, da so odborniki in uradništvo s poslovodjo na čelu, položili v vodstvo zadruge veliko truda, za kar so tudi želi velike uspehe, priznanje, pohvalo pa tudi soglasno odobritev razrešnice, ki jo je občenemu zboru predlagal nadzornik Janez Amon.

Ti uspehi so nam poročstvo, da se bo Kreditna zadruga Sloga tudi v bodoče s trdno voljo in dinamizmom prizadevala uresničevati zastavljene načrte, kar bo le v korist članom, v čast in ponos slovenski politični emigraciji in v hvalježnost domovini, v kateri živimo; kajti zavedamo se, da le v „SLOGI JE MOČ“!

r. b.

Slovinci po svetu

ZDA - CLEVELAND

IVAN PLEČNIK — UMRL

V USA je umrl g. Ivan Plečnik, ki se je rodil v Hotedrišci pred 90. leti. Pokojni je bil globoko veren in zaveden Slovenec. Takoj po končani prvi svetovni vojni je kot mlad fant pokazal silo mladega človeka. Dvigal in večal je mizarstvo obrti, ki jo je podedoval po očetu in njegovi izdelki so bili poznani po vsej Sloveniji.

Ni pa svojih mladostnih sil zakopal le rasti obrti in posvetu, ampak je posvetil veliko časa Prosveti in Orlu. Vedel je, kje je mesto pravega katoličana in kot tak je vodil sestanke in tako dvigal duha na moralni podlagi, ki je bila po posledicah vojne na zelo nizki stopnji.

Tudi je neumorno delal, da se je postavil Prosvetni dom v vasi, ki je služil za sestanke, dramitiko in telovadbo.

Druge svetovna vojna mu je uničila ves trud, tako gospodarsko kot prosvetno.

Čez noč se je znašel na široki cesti tujine. Toda duha poštenega človeka mu težki čas ni strl. Takoj je zagrabil za orodje in delal trdo, da si je zaslužil potrebna sredstva, da je mogel v USA in tam postavil nov dom, kamor je poklical svojo številno družino. Prav, ko je pripravil, da bi se še enkrat zbrali okoli njega vsi njegovi otroci, ga je smrt popeljala v večnost.

Počivaj v miru, dragi ata!

J. P.

DAROVALI SO:

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali ga. Berta Šproc, Capital Federal \$ 22.000; Dorian Heller, Capital Federal \$ 50.000 v spomin pok. Franceta Jermana; Milan Magister, Ramos Mejia, \$ 50.000 namesto cvetja na grob Francetu Jermanu in Jožetu Žaklju; N. N., Švica, 17 dolarjev; N. N., Švica, 17 dolarjev; A. K., Nemčija, 6 dolarjev; ga. Mimi Martinčič, Kanada, 6 dolarjev; ga. Marija Grebenc, Kanada, 4 dolarjev.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava Svobodne Slovenije

Odmevi počitniške kolonije

Kakor v prejšnjih letih so tudi iz zadnje počitniške kolonije v domu dr. Hanželiča poslali udeleženci kolonije, to je otroci in vodstvo pozdrave raznim osebnostim in prijateljem v Argentini in po svetu. Dobil so zanimive odgovore in zahvale, od katerih danes objavljamo dva, to je ge. Malke Krekove, vdove pokojnega predsednika NO Mihe Kreka in avstralskega senatorja Miše Lajovic.

Ge. Malka Krek je g. Smersuju, ki je pozdrave odposlala, pisala takole:

Drugi g. Smersu,

Ker sem med drugimi sopolisniki našla tudi Vaše ime, se kar Vam in vsem drugim iz Kolonije 18 v domu dr. Hanželiča pozdravim in lepo zahvalim, da se ste me spomnili z novoletnimi pozdravi. Ko bi bil Miha še med nami, bi se gotovo rad spomnil marsikaterega imena in obraza iz priloženih slikic. Tako pa pri Bogu zasleduje Vaše delo in se Vam zahvaljuje za ves trud, ki ga vlagate v Vaše delo.

*Bog z Vami in njegov blagoslov!
Bodite lepo pozdravljeni!*

Malka Krek

Senator Lajovic pa je v pismu z dne 11. marca t. l. poslal sledečo zahvalo:

Spoštovani g. Smersu,

Oprostite toliko zamudi z mojim odgovorom na pismo poslano z doma dr. Hanželiča ob priložnosti 18. šolske kolonije v januarju 1980.

Neizmerno me je razveselilo Vaše pismo in pa podpisi tako številnih študentov in pa njihovi izrazi želje k mojemu delovanju v Avstralskem Parlamentu.

Zelo hvaležen bi bil, če izročite moje prisrčno zahvalo vsem mladim Slovencev z željo, da bi se v bodočnosti nadaljevali z delom v čast in prid vseh Slovencev.

Vdani Mišo Lajovic

Zveza prijateljev

V soboto, 8. marca, je bil v Chicagu, ZDA, banke Zveze prijateljev, v kateri so včlanjeni zastopniki srednje- in vzhodnoevropskih narodov, sedaj zasužnjenih pod komunizmom. Udeležba je bila lepa, okoli 250 navdušenih protikomunistov.

Zveza prijateljstva je povezava zastopnikov narodov srednje in vzhodne Evrope, ki so po drugi svetovni vojni prišli pod nadzor Sovjetske zveze in jim je bil tako vsiljen komunistični sistem.

Po večerji je začel program češki zastopnik in predsednik izvršnega odbora dr. Rozboril. Kot prvi je nato govoril Srb dr. Uroš Šeferović, ki je med drugim predvsem izrazil zadovoljstvo ob izvolitvi slovanskega papeža Janeza Pavla II., ki je tudi sin zasužnjena poljskega naroda in tako dobro pozna položaj narodov pod komunizmom.

Primerjal je Titovo diktaturo v Jugoslaviji s Hitlerjevo — saj sta bila tudi oba avstrijska korporala v prvi svetovni vojni. Nato je pozdravil navzoče polkovnik Harcaj, kot zastopnik poljske vlade v izgnanstvu, ki je naglasil, da je Amerika voditeljica svobodnega sveta.

V imenu Slovencev je spregovoril g. Ivan Drčar, član Narodnega odbora za Slovenijo, in nakazal, da se vrši sedaj v svetu borba za svobodo in demokracijo in da bodo končno naše ideje zmagale, zato pa moramo biti združeni, ker le tako bomo dosegli svoj cilj.

Za njim je spregovoril zastopnik Romunov, zastopnica Poljske narodne zveze in zastopniki Ukrajincev, ki je tudi predsednik helsinškega odbora in je zatrdil, da ima ta odbor zveze z Belo hišo in kongresom in je podprl zad-

nje politične poteze predsednika Carterja proti Sovjetski zvezi.

Nadaljnji govorniki so bili zastopnik Litvancev, Srbkinja dr. Helena Pavličević, ki je bila navdušena zlasti nad zadnjimi akcijami predsednika Carterja, ki je šele popolnoma spoznal rusko politiko in njene namene, dalje general dr. Ferjančič, kot predsednik slovaškega odbora in, kot zadnji, Poljak dr. Morelewski, ki je predložil tudi resolucijo, da bodo pristaši Zveze prijateljstva volili pri letošnjih volitvah v ZDA le one kandidate, ki so za svobodo narodov, ki so sedaj pod nadzorstvom Moskve.

To resolucijo so navzoči z navdušenjem odobrili in čez dva dni nato je dr. Morelewski to resolucijo izročil osebno svojem prijatelju dr. Zbigniewu Brzezinskemu, ki je takrat ravno bil v Chicagu in ga je ob tej priložnosti ponovno informiral o delovanju in namenih Zveze prijateljstva.

Zveza sodeluje z Ligo zasužnjenih narodov, s helsinškim odborom v Chicagu, z akademskimi klubi raznih vseučiliških ustanov v Ameriki in podobnimi organizacijami.

PO ŠPORTNEM SVETU

V SAALBACHU je bila 16. marca zadnja smučarska prireditev v alpskem tekmovanju za svetovni pokal. Ob koncu tekmovanja je deset najboljših parov prisumovalo po vrstnem redu od starta do cilja, seveda brez vrat. Tako je Bojan Križaj prišel kot četrti s Francozinjo Perine Pelen. Junak letošnje sezone je bil seveda dvakratni olimpijski zmagovalac Ingemar Stenmark, ki je dobil zlato medaljo v slalomu, Bojan Križaj je dobil srebrno, Cristian Neureuter pa bronasto. Križaj je izjavil, da takšnega uspeha ni pričakoval v letošnji sezoni, da pa mu je bronasta kolajna v skupnem nastopu ušla iz rok postopoma, ne le v zadnjem nastopu, a je kljub temu tudi s četrtim mestom v alpski kombinaciji nadvse zadovoljen. Zmagovalec v skupnem tekmovanju v alpskih disciplinah pa sta postala Andreas Wenzel in njegova sestra Hanni Wenzel iz Liechtensteina. Andreas Wenzel je dobil v tekmovanju za svetovni pokal v kombinaciji 204 točke, Stenmark 200, P. Mahre (ZDA) 182, Bojan Križaj 131, Avstrijec Steiner pa 130. Strel je zasedel 25. mesto s 43 točkami, Kuralt 37. s 24 točkami, Franko pa 68 z 10 točkami.

NA PRENOVLJENI skakalnici v Holmenkollnu na Norveškem je v eni zadnjih nastopov za svetovni pokal v tej sezoni nastopilo 70 skakalcev. Zmagal je Avstrijec Kegler z 238,5 točkami in s skokoma 97,5 in 102,5. Rekorder skakalnice pa je postal domačin Levorstad s 105 metri. Izmed Slovencev se je Marjan Tepeš s 197,7 točkami in skokoma 88 in 92,5 uvrstil na dokaj dobro 28. mesto, Bajc je bil 36. in Ula-ga 39., dočim se Lotrič ni uvrstil v finalno tekmovanje, ki se ga je udeležilo le 00 finalistov.

JUGOSLAVIJA je v Atenah znova brez poraza osvojila naslov balkanskega prvaka v vaterpolu.

LJUBLJANSKI košarkarji Olimpije so z zmago v Beogradu nad Radničkim s 86:85 obrnili na glavo vse napovedi. Beograščani so vodili s 16 koši prednosti, pa so Ljubljančani manjšali razliko in tri sekunde pred koncem je Jelovac dosegel zmagoviti kos. Z zmago v 17 kolu so Ljubljančani izplavali iz nevarnih voda, po prvih mestih pa najbrž ne bodo posegali.

NA 33. PRVENSTVU Slovenije v namiznem tenisu je v Murški Soboti nastopilo 55 igralcev in 29 igralk. Med člani je lanski prvak Savnik le ugnal domačina Štefana Kovača, čeprav je ta že vodil z 2:0. Med članicami je bila prva Ojstrškova, prvaka v mešanih parih sta Ojstrškova in Urh, v moških parih pa Savnik-Klinger.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Prtiličje, pisarna 2
Tel. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, prtiličje
Capital Federal
Tel. 393-3536

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 666-4366.

OBVESTILA

SOBOTA, 19. aprila:
Redni občni zbor Slomškovega doma ob 19. uri.

SOBOTA, 26. aprila:
V Slovenski hiši redni pouk srednješolskega tečaja ob 15. uri.

SOBOTA, 3. maja:
Na Pristavi SDO-SFZ vabita na družabni večer, ki se bo vršil ob 21.30 uri.

NEDELJA, 4. maja:
20. obletnica Slovenskega doma v Carapachayu s celodnevno prireditvijo.

NEDELJA, 11. maja:
Vseslovensko romanje v Luján.

NEDELJA, 18. maja:
19. obletnica blagoslovitve Slovenskega doma v San Martinu. Celodnevna prireditev.

Kam iranska kriza?

Kriza med Iranom in ZDA je dosegla višek. WASHINGTON je prekinil diplomatske zveze s Teheranom, uvedel gospodarske sankcije, in sedaj zahteva isto postopanje od svojih evropskih zaveznikov.

V Iranu samem je medtem prišlo do velike napetosti, ko so se izvedli obmejni spopadi z iraškimi oddelki. Sovražnost med Iranom in Irakom je velika, in tako eden kot drug se vmešava v notranje zadeve sosed. Veliko — in nevarno — vlogo igrajo pri tem narodne manjšine, katerih osvoboditev podpirajo matične države.

Ob vsem tem nosi dobiček zopet Sovjetska zveza. Muslimanski svet posveča pozornost tem notranjim sporom, in pozablja na kalvarijo v Afganistanu, ko marksistične čete osužnjujejo svobodljubeče muslimane.

S D O

S F Z

Vas v a b i t a n a

VEČER VESELIH MELODIJ

Sobota 26. aprila 1980

ob 20,30 uri.

Sodeluje orkester TRIGLAV

Iskrena zahvala

VSEM ROJAKOM ZA ŠTEVILEN OBISK IN SODELOVANJE OB
25. SLOVENSKEM DNEVU
DRUŠTVO SLOVENSKA VAS

V NEDELJO, 27. APRILA 1980, bomo proslavili
na SLOVENSKI PRISTAVI V CASTELARJU

80-LETNICO

pristavskega župnika G. MATIJA LAMOVSKA

Dopolodne ob 11. uri zahvalna sv. maša s somaševanjem.
Takojo po maši proslava, ki jo priredijo vse organizacije na Pristavi.

Po 12. uri DRUŽINSKO KOSILO.

Prisrčno vabimo na to slavo vse rojake s Pristave in okolice, vse bivše župljane našega slavljenca zlasti Poljce, njegove ožje rojake in prijatelje.

Prosimo za prijave za kosilo na telefone: 628-1141 (Češarek), 628-3788 (Golob), 629-4077 (Kopač).

Odbor Slovenske Pristave

Sporočam žalostno vest, da je, dne 10. aprila v Ljubljani, nenadoma umrla moja draga sestra

Ivica Dolinar

Položili so jo k večnemu počitku v družinsko grobnico pri sv. Križu. Naj ji Gospod povrne vso ljubezen in dobroto in ji nakloni bogato plačilo — večno veselje v deželi živih.

brat Lojze z družino

Buenos Aires, 14. aprila 1980.

Previden s svetimi zakramenti nas je za vedno zapustil v svojem 92. letu naš najstarejši zvesti član, gospod

Anton Šušteršič

Truplo pokojnega je bilo po opravljeni sv. maši prepeljano na pokopališče Pablo Podestá v Hurlinghamu, kjer v grobu čaka večnega vstajanja. Naj mu bo gospod dober plačnik za vsa njegova dobra dela, mi pa molimo za pokoj njegove duše.

Ramos Mejía, 15. aprila 1980

Slomškovo dom

KRIŽEV POT POBEGLIH KUBANCEV

CASTRO POSTAVLJA ZAPREKE

Skoraj dva tucina sta potekla odkar je začel masivni pobjeg kubancev na perujsko poslaništvo, pa še sedaj ni rešeno vprašanje deset tisoč osemsto ljudi, ki so sklenili zapustiti rdeči otok. In glej, glavni krivec tega nesrečnega problema je prav tisti, ki je s svojo besedo povzročil naval na malo poslaništvo: Fidel Castro.

Vse te dni je kubanska vlada stavila, drugo za drugo, nešteto zaprek, da je le ovirala miren razvoj dogodkov. Peru sam dobro ne ve, kaj storiti. Nahitro pripravlja načrt kako prepeljati deset tisoč ljudi iz otoka v Peru, odkoder bodo potem porazdeljeni po devetih ameriških državah, ki so jim ponudili pribežališče.

Medtem so svojo pomoč za delo ponudili tako Komisionat Združenih narodov za ubežnike, kakor evropski komité, pa je kubanska vlada zavrgla delovanje obeh, češ, da je to zadeva perujske vlade in ne mednarodnih ustanov. Te bodo mogle pomagati enkrat ko bodo ubežniki v Peruju, dotlej se nimajo vtikati.

Potem se je pričela debata glede vrstnega reda, po katerem naj ubežniki zapuste Kubo. Perujska komisija, ki je pohitela na otok, je pripravila seznam prvih 500 oseb, in se pri tem ozirala zlasti na družinski položaj ubežnikov. Kubanska vlada pa je sestavila seznam

osemsto drugih ubežnikov, ki naj bi prvi zapustili državo.

Polemika teče naprej, na perujskem poslaništvu pa raste nemir in skrb; boje se, da bi se razpasle kake nalezljive bolezni, ko kubanska vlada noče na noben način pomagati pri reševanju težkega problema prehrane, sanitete itd.

Združene države so medtem objavile, da bodo sprejele tri tisoč petsto kubanskih ubežnikov. Za naselitev v ZDA bodo imeli prednosti tisti, ki so bili pregnani zaradi protivladnega političnega prepričanja.

V Peruju samem je že postavljeno taborišče, kamor bodo začasno naselili pobjegle kubance. Bo to svojevrsten „lager“, kakršnih ameriški kontinent doslej ni poznal, pa ga je (znova) povzročila ena izmed nasilnih komunističnih vlad.

Na Kubi pa se je pričela propagandna kampanja proti Peruju in proti ubežnikom. To soboto, 19. aprila, ob novi obletnici zmage revolucije na Kubi (1961) bodo uprizorili velike manifestacije. Računajo, da bo kak milijon Kubancev priredil mimohod pred perujskim poslaništvom, in s tem pokazal „zvestobo“ do Castrovega režima in prezir nad ubežniki. Vprašanje je, koliko izmed tistih, ki bodo šli mimo poslaništva, bi se v resnici radi zatekli tja, in si poiskali svobodo...

Trpljenje in smrt v Salvadorju

Potem ko je Veliki teden predstavljala za salvadorski narod resnični oddih in dolgi in krvavi vojni, ki se bje tam, se je znova razplamtel požar. V zadnjih dneh je bilo ubitih nad sto ljudi, medtem ko je veliko število tudi ranjenecov.

Največ žrtev pada v atentatih in spopadih, ki jih uprizarjajo levčarske in desničarske skupine. Prišlo je do medsebojnega obračunavanja, in po napadih levice, ki so državo pretresali zadnje mesece, sedaj nosi zastavo desnica, ki naravnost kosi po vrstah svojih nasprotnikov. Ti seveda nočejo zaostati — smrt je postala vsakdanja zadeva. Poleg tega pa varnostni organi, ki skušajo uvesti mir, tudi ne izbirajo sredstev in povečajo število ranjenih in padlih.

Vlada je medtem pričela splošno ofenzivo proti temu kaosu. Ukazala je splošen popis orožja. Vsak, ki ima v posesti kakršno koli orožje, ga mora vpisati. Kogar bodo po tem podpisu

dobili v posesti neprijavljenega orožja, bo smatran za upornika in kaznovan.

Glede splošnega položaja bi lahko dejali, da je sličen tistemu, ki smo ga doživljali v Argentini pred leti. Le da je v Salvadorju še huje, ker je več revščine, manj vzgoje, in so tam bliže splošni vstaji, kot pa smo bili v Argentini. Vendar vlada ohranja upanje, da ji bo uspelo uvesti mir in red.

Te dni pa se je tudi razvedelo, da se je kakih tri tisoč gverilcev zateklo v gorate predele države, v bližini hribovja Chalatenjo. Tam so proglasili „osvobojeno ozemlje“ in zasedli bližnje vasi. Vlada doslej še ni ničesar storila glede tega uporniškega zaklonišča. Smatrajo, da bo najprej uvedla red v prestolnici in ostalih predelih, nato pa se — z branjem in hrbotom — obrnila proti „osvobojenemu ozemlju“. Položaj je res težak a ne obupen. Ponovno pa, kot v ostalih primerih širom sveta, narod najbolj trpi.